

jag mig böra omnämna i sammanhang härmed, emedan den belyser en handel, som af åtskilliga personer idkas med gamla odugliga lokomobiler och ångpannor. Ågaren till en mekanisk verkstad hade inköpt en lokomobil af engelsk tillverkning, väl 30 år gammal och utan annat värde å själfva ångpannan än som skrot. En småländsk virkes-handlare var spekulant på lokomobil, men ville före köpet se den i gång. Verkstadsägaren förklarade — enligt hans uppgift till mig, hvarvid jag erinrat honom, att han antagligen får beediga denna uppgift inför domstol — att han ej ville sätta kallvattentryck på pannan eller lämna någon garanti för dess bestånd. Lokomobilens uppeldades och verkstadsägaren ansåg försiktigheten bjuda honom att aflägsna sig ifrån densamma, då trycket uppgått till 35 skålp. En verkstadsarbetare fick i uppdrag att reglera säkerhetsventilen så, att denne afbläste ånga vid 40 skålpund, hvarpå köpet avslutades.

Hemkommen, meddelar virkeshandlaren sina arbetare — enligt polisförhör, som jag anmodat kronolänsmannen i orten att hålla — att lokomobilens var reparerad och blifvit vid verkstaden afprovad för 80 skålpunds ångtryck (detta prof skall göras med 120 skålpunds vattentryck). En 17 års pojke, som förut ej haft anställning vid ångpanna, sattes att sköta maskinen. Ångpannan exploderade vid 75 skålpunds tryck, då eldaren slungades genom en brädvägg cirka 25 meter bort från stället; han dog efter tre dagar.

Jag tillåter mig uttala den af mångårig erfarenhet vunna och af årets inspektioner ytterligare stärkta öfvertygelsen, att en lag, som ordnar det nu rådande alltför fria bruket af ångpannor, är synnerligen behöflig.

Meddelade patent.

Kungl. Patent- och Registreringsverket gör veterligt: Med stöd af Kungl. Förordningen angående patent den 15 maj 1884 och under förbehåll af den i samma förordnings 18 § omnämnda klanderrätt har Kungl. Patent- och Registreringsverket den 11 dennes å nedannämnda uppfinningar meddelat patent, och hafva dessa patent i patentregistret antecknats under här nedan angifna registernummer:

N:r 7649. Sätt att framställa lampglas, kupor och dylikt med en lätt blå färgton. *J. Rasmussen*, Köpenhamn, Danmark. Från den 27 juni 1896.

N:r 7650. Anordning vid skorpskärningsmaskin. *B. O. Åkerblom*, Hedemora. Från den 27 juni 1896.

N:r 7651. Anordning för fästande af halsdukar och dylikt vid krage och kragknapp. *C. A. Ålander*, Stockholm. Från den 18 juli 1896.

N:r 7652. Satsmaskin. *Firma B. Benedich*, Albersweiler, Rheinpfalz, Tyskland. Från den 20 juli 1896.

N:r 7653. Maskin för tillverkning af metallträdsstängsel, *W. Edenborn*, Chicago, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 11 augusti 1896.

N:r 7654. Sax för klippning af fisk. *F. Witte*, Göteborg. Från den 2 september 1896.

N:r 7655. Postutvexlingsapparat. *F. Olson*, Hilmersdal, Södertelje. Från den 11 november 1896.

N:r 7656. Maskin för tillverkning af läderartiklar. *E. Spear* och *F. L. Middleton*, Washington, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 13 november 1896.

N:r 7657. Apparat för angifvande när födoämnen blifvit färdigkokta. *J. Böhmer*, Warburg i/W, Tyskland. Från den 14 november 1896.

N:r 7658. Anordning vid fjäderpennrör med omböjd kant äfvenrom sätt att åstadkomma desamma. (Tillägg till patentet n:r 6011). *R. Zeise*, Egelsdorf bei Königsee, Tyskland. Från den 18 november 1896.

N:r 7659. Utvexlingsanordning för hastigt roterande axlar. *C. A. Hult* och *O. W. Hult*, Stockholm. Från den 27 november 1894.

N:r 7660. Anordning vid apparater för uppföring af vätskor medelst komprimerad luft. *F. M. Grumbacher*, Berlin, Tyskland. Från den 7 december 1894.

N:r 7661. Anordning vid telefonvexelbord. *R. Stock*, Berlin, Tyskland. Från den 16 maj 1895.

N:r 7662. Portativ bakugn. *E. M. Sjöholm*, Stockholm. Från den 27 november 1895.

N:r 7663. Ändkontakt för elektriska ledningssnören. *E. G. Sievert*, Sundbyberg. Från den 18 maj 1896.

N:r 7664. Anordning vid telefonvexelbord, *R. Stock*, Berlin, Tyskland. Från den 16 maj 1895.

N:r 7665. Anordning vid ismaskiner. *H. H. Schou*, Köpenhamn, Danmark. Från den 20 oktober 1896.

N:r 7666. Propeller med ställbara blad. *A. Sundberg*, Stockholm. Från den 4 maj 1896.

Patentbrefven kunna hos Kungl. Patent- och Registreringsverkets registrator utbekommas mot erläggande af föreskrifven stämpelafgift, tio kronor.

De till patenten hörande beskrifningar och ritningar hållas till salu hos Kungl. Patent- och Registreringsverket och Svensk Författningssamlings expedition i Stockholm samt kunna omedelbart därifrån eller genom bokhandlarna i riket rekvireras, hvarvid patentets registernummer alltid tydligt bör angifvas. Priset är bestämdt till 50 öre för hvarje patentbeskrifning.

Sökta patent.

Kungl. Patent- och Registreringsverket gör veterligt: Ansökningar om patent å nedan omnämnda uppfinningar hafva till Patentmyndigheten inkommit och äro i diariet för patentansökningar antecknade under det vid hvarje särskild uppfinning angifna nummer:

N:r 714/95. Sätt att medelst centrifugering framställa socker i skifvor eller stänger af flytande fyllmassa. *E. Hübn*, Taus, Böhmen. Från den 14 juni 1895.

N:r 1127/95. Sätt att på elektrolytisk väg framställa jämna metallfällningar. *The Electrical Copper Company Limited*, London, England. Från den 17 oktober 1895.

N:r 1121/95. Anordning vid flaskor och buteljer för att hindra på- och återfyllning af desamma. *H. M. Wendt*, Hoboken, New Jersey, Nordamerikas Förenta Stater. Från den 19 oktober 1895.

N:r 1368/95. Kolsyrepatron för inpressning af flytande kolsyra i öl på fat. *F. Poirier*, Charlottenburg, Tyskland. Från den 13 december 1895.

N:r 72/96. Anordningar för att tillgodogöra en ångpannas uppvärmningsgaser. *W. Schmidt*, Ballenstedt a/Harz, Tyskland. Från den 22 januari 1896.

Under två månader, hvarje månad till trettio dagar räknad, från den 13 dennes står det en hvar öppet att till Kungl. Patent- och Registreringsverket ingifva eller i betaldt bref insända skriftliga invändningar (i två exemplar) mot ofvan berörda ansökningar; och hållas ansökningshandlingarna under nämnda tid hvarje sökningsdag emellan kl. 11 f. m. och kl. 3 e. m. i Kungl. Patent- och Registreringsverkets förelisningsrum tillgängliga för en hvar, som önskar därpå taga kännedom.

TEKNISK TIDSKRIFT.

TJUGUSJUNDE ÅRGÅNGEN.

ALLMÄNNA AFDELNINGEN.

REDAKTÖR: MARTIN BORGSTEDT.

Stockholm 1897.

Centraltryckeriet.

N:o 14

Allmänna afdelningen utkommer hvarje helgfri lördag. Meddelanden rörande denna afdelning sändas till Arkitekt Martin Borgstedt, Stockholm, 5 Brahegatan.

3 April.

Prenumerationspris, inb. postporto, 4: 50 kr. pr år. Annonspolis: 1 kr. pr centimeter spalt-höjd å omslagets ytterstid och 50 öre å öfriga sidor.

1897

Innehåll: Sammankomster; Svenska Teknologföreningens Allmänna möte den 31 Mars 1897; Om första försöket att berga fartyg från stort djup, föredrag af ing. *P. A. Waller*; Diverse meddelanden; Patenter.

Sammankomster.

Svenska Teknologföreningen.

Afdelningen för Husbyggnadskonst

sammanträder måndagen den 5 April, kl. 1/2 8 e. m.

Ärende: Om utfärden till Skokloster.

Föredrag: Rescintyck från Belgien och Holland; af arkitekten *R. Enblom*,

Utställning och scioptikonbilder till föredraget.

Afdelningen för Kemi och Bergsvetenskap

sammanträder torsdagen den 8 april, kl. 7 e. m.

Föredrag:

1) Statsgeologen *Hj. Lundbohm*: *Järnmalmerna i Gellivare, Kirunavara och Luossavara, deras förekomst-sätt och tillgodogörande. — Scioptikonförelisning.*

2) Ingeniör *G. K. L. Helme*: *Om fabrikationen af sillguano och sillolja.*

Afdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst

sanlas måndagen den 12 April, kl. 7 e. m., i Tekniska Högskolans materialprofvningsanstalt för att bese densamma och åse utförandet af en del olika materialprover. Kl. 9 e. m. eger sammanträde rum å föreningens lokal för att besluta, hvilka åtgärder från Afdelningens sida böra vidtagas med anledning af diskussionen vid förra sammanträdet.

Svenska Teknologföreningens Allmänna möte den 31 mars 1897.

Mötet, som ägde rum i Föreningens lokal, öppnades af styrelsens ordförande, öfverstelöjtnant *A. Cederberg*, som, med hänvisning till i allmänna tidningar införda annonser, hvarigenom mötet vore i stadgeenlig ordning utlyst, förklarade detsamma öppnadt. Att såsom ordförande leda mötets förhandlingar utsågs kommerserådet *Th. Nordström*.

Därefter upplästes styrelsens berättelse för 1896, sålunda lydande:

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Sv. Teknologföreningen får härmed afgifva berättelse öfver förvaltningen af Föreningens angelägenheter under år 1896.

Under nämnde år hafva i Föreningen inträdt 86 nya ledamöter, af hvilka 73 i Första och 13 i Andra Sektionen.

Under samma tid har Föreningen, så vidt känt är, genom döden förlorat följande ledamöter, näml.:

Ingeniör *Seth Holmgren*,
Bergsingeniör *Wolter Reinhold Gahn*,
Bruksegaren *Carl Anton Rettig*,
Ingeniör *Axel Jonsson*,

» *Jacob Nathanael Tengelin*,
» *Friherre Eric von Otter*,
» *Ragnar Johan Bruzelius*,

Bruksegaren *Knut Ottonin Ljungqvist*,
Professor *Carl Arendt Ångström*.

Dessutom hafva 10 ledamöter under samma tid utträdt ur Föreningen.

Stadgad årlig afgift har erlagts af 1218 ledamöter, nämligen 202 af Första och 1016 af Andra Sektionen, hvarjämte årsafgift för all framtid erlagts af 3 ledamöter.

Antalet ledamöter, som erlagt årsafgift för all framtid, utgör för närvarande 32.

Inom Föreningen har under året hållits 93 sammanträden, näml.:

2 allmänna möten, 24 sammanträden inom Första Sektionen, 14 inom Andra Sektionen, samt 53 sammanträden inom Afdelningarna, sålunda fördelade:

Afdelningen för Mekanik:	8 sammanträden
» » Elektroteknik:	9 »
» » Husbyggnadskonst:	16 »
» » V. o. V.-byggnadskonst:	9 »
» » Kemi o. Bergsvetenskap:	9 »
» » Tekn. Undervisning:	2 »

Sedan Styrelsen utfärdat inbjudning till landets tekniska föreningar till samarbete enl. vissa uppställda hufvudgrunder, och nämnde föreningar i hufvudsak godkända desamma, har Styrelsen beslutit, att samarbete mellan landets tekniska föreningar skall anses hafva kommit till stånd från och med den 1 Januari 1897 enl. i Styrelsens protokoll af den 8 Januari 1896, med en mindre ändring i enl. med Förvaltningsutskottets protokoll af den 21 December samma år, förekommande, äfvensom i Teknisk Tidskrift för den 2 Januari 1897 införda hufvudgrunder.

Inom Andra Sektionen har af särskilda kommitterade upprättats förslag till bestämmelser rörande belöningsväsendet vid industriutställningar, och har detta förslag, sedan det af Sektionen blifvit godkänt, af Styrelsen överlämnats till Förvaltningsutskottet för 1897 års utställning i Stockholm.

Inom Andra Sektionen har likaledes af särskilda kommitterade utarbetats förslag till lagstadgad skydd för mönster och modeller, hvilket förslag, sedan desamma af Sektionen godkänts, blifvit af Styrelsen överlämnadt till K. Kommersekollegium.

Från K. Kommersekollegium har inkommit en skrivelse med begäran om Sv. Teknologföreningens yttrande angående inom Riksdagen väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser för utfövan af uppfinning, hvarå patent erhållits, och sedan nämnde fråga blifvit behandlad inom Andra Sektionen af därtill utsedde kommitterade, har Styrelsen överlämnat Sektionens uttalande i frågan till K. Kommersekollegium.

Den på initiativ af Afdelningen för Mekanik bildade kommittén, bestående af medlemmar af Afdelningen samt delegerade från Tekniska Samfundet och Norrköpings Polytekniska Förening, som sedan någon tid arbetat på upprättandet af stadgar och ordningsregler för en ångpanneförening för mellersta och norra Sverige, har under året framlagt förslag till dylika stadgar jämte arbetsordning samt utfärdat inbjudning till ett konstituerande sammanträde, som egde rum i Juni månad, och hvarvid valdes en interimstyrelse för nämnde ångpanneförening.

Från Stockholms Stads Byggnadsnämnd har under året inkommit en skrivelse med begäran om Sv. Teknologföreningens yttrande angående den praktiska användbarheten af betontrappor i hufvudstaden, och sedan nämnde fråga blifvit behandlad inom Afdelningen för Husbyggnadskonst af särskildt utsedde kommitterade, har Styrelsen till Stockholms Stads Byggnadsnämnd aflåtit Afdelningens utlåtande i berörde fråga.

Afdelningen för Husbyggnadskonst har på eget initiativ gjort ett uttalande i frågan om den föreslagna regleringen af staden inom broarne, och har Styrelsen, på Afdelningens begäran, överlämnat nämnde utlåtande till Drätselnämndens Första Afdelning.

Styrelsen har utfärdat inbjudning till Sveriges, Norges, Danmarks och Finlands tekniker till ett Nordiskt Teknikermöte, att ega rum i Stockholm under utställningen 1897, å tid som af den särskildt utsedda mötesbestyrelsen skulle närmare bestämmas.

Sedan den af Första Sektionen väckta frågan om ändring i ritkurserna vid K. Tekn. Högskolan blifvit af samtliga de resp. Afdelningarne behandlad, har Styrelsen överlämnat Afdelningarnes utlåtanden i frågan till K. Tekn. Högskolans Lärarekollegium.

Sv. Teknologföreningen har under året beslutit en än-

dring af §§ 6 och 8 af Föreningens stadgar samt, i sammanhang därmed, af § 2 i ordningsreglerna, gående ut på att ordet *fackafdelning* skulle utbytas mot *afdelning* vid benämning af Andra Sektionens olika afdelningar.

Slutligen har Styrelsen under året överlämnat en summa af 302 kr., insamlade inom Sv. Teknologföreningen, till kommittén för bildandet af en fond för resande af en John Ericssons-staty i Stockholm.

Beträffande Föreningens ekonomi hänvisas till närslutna tablåer såväl öfver Föreningens ekonomiska ställning vid årets början och slut som ock öfver Föreningens inkomster och utgifter under år 1896. Af dessa tablåer framgår, att utgifterna för tryckning af Teknisk Tidskrift samt papper öfverstigit det beräknade med kr. 1.069,13, hvilket till större delen varit beroende af annonsafdelningens ökande. Äfven hafva utgifterna för författarearfvoden öfverskridit det beräknade med kr. 621,83. För det af Föreningen utgifna Extrahäftet af Teknisk Tidskrift hafva visserligen utgifterna hittills öfverskridit inkomsterna med kr. 1.145,13, men, under förutsättning att det kvarvarande lagret af Extrahäftet till större delen framdeles kan afyttras, torde den af Föreningen härför anslagna summan, 500 kr., ej behöfva öfverskridas. Inkomsterna för prenumeration hafva ökat med kr. 641,60, för årsafgifter med kr. 900 och för annonser med kr. 2.176 öfver det beräknade, men i öfrigt hafva såväl inkomst- som utgiftsposter i det närmaste öfverensstämt med de i den fastställda budgeten upptagna beloppen.

Rörande slutligen Föreningens ekonomiska ställning vid årets slut, så har visserligen allmänna fonden minskats med kr. 1.264,14, men är detta utslutande beroende på gjorda afskrifningar. De öfriga fonderna hafva alla ökat, äfvensom Föreningens kontanta tillgång ökat med kr. 729,15 och utgör för närvarande kr. 30.010,99 fördelade på de olika fonderna.

Vidare upplästes följande revisionsberättelse:

Till Svenska Teknologföreningen.

Undertecknade, den 24 nov. 1896 af Svenska Teknologföreningen utsedde att granska dess Styrelses räkenskaper och förvaltning under nämde år, få nu efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Revisionsberättelse.

Föreningens inkomster under året hafva uppgått till kr. 42 303,36 och dess utgifter till » 38 888,86 hvadan årets affärer lämnat en bruttovinst af kr. 3 414,50 Allmänna fonden har minskats med..... » 1 261,14 som tillsammans med bruttovinsten utgör ... kr. 4 675,64 Därefter hafva afskrifningar å inventarier, bibliotek och boklager skett med » 2 549,66 hvarefter återstående kr. 2 125,98 godtskrifvits öfriga fonderna, hvilka alltså ökat med detta belopp. Som allmänna fonden i och för afskrifningar minskats med förenämnda belopp » 1 261,14 utgör årets nettovinst..... kr. 864,84

Den af Styrelsen uppgjorda tablåen öfver Föreningens inkomster och utgifter, som här bifogas, hafva vi granskat och befunnit fullt öfverensstämmande med de förda böckerna.

Föreningens värdehandlingar, som förvaras uti Stockholms Inteckningsgaranti-aktiebolags förvaringshvalf, hafva vi inventerat och funnit i öfverensstämmelse med, hvad böckerna angifva. Efter samtidigt tagen kännedom om Föreningens Upp- & Afskrifningsräknings ställning för tillfället hafva vi omedelbart därefter inventerat den i kassörens vård varande dagkassan och funnit densamma öfverensstämmande med räkenskaperna till samma dag.

De ännu i Föreningens vård befintliga, en lifränte- och en kapitalförsäkringsbok, tillhöriga affidne Professor Hj. Holmgrens barn, äro jämte Föreningens värdehandlingar förvarade uti förenämnda förvaringshvalf.

Föreningens inventarier, bibliotek och boklager äro bokförda till låga värden och nöjaktigt brandförsäkrade.

Föreningens alla räkenskapsböcker äro förda med mycken omsorg, och alla utgifter noga verifierade.

Då Föreningens inkomst af annonser uti Teknisk Tidskrift nu är ganska stor, och denna post spelar en betydande rol bland inkomsterna för Tidskriften, hafva vi ansett oss skyldiga att i detalj granska redogörelsen härför, men då detta tagit mera tid, än hvad vi kunnat disponera, hafva vi uppdragit detta åt tvänne andra personer och debiterat Föreningen kostnaden härför.

På samma gång vi omnämna detta, hemställa vi, att

en dylik granskning, hvilken endast kan betraktas som en sifferrevision, årligen måtte ske på Föreningens bekostnad.

På grund af hvad vi sålunda anför, och då vi, efter tagen kännedom om såväl Förvaltningsutskottets som Styrelsens protokoll och samtliga räkenskapsböcker, kunna vitsorda, att Styrelsen med nit och omsorg fullgjort sin förvaltning af Föreningens angelägenheter och redovisat Föreningens af densamma omhänderhafda medel, så tillstyrka vi, att Föreningen, med uttalande af sin tacksamhet för Styrelsen och öfrige tjänstemän, måtte bevilja Styrelsen full ansvarsfrihet för dess förvaltning under 1896.

Stockholm den 29 Mars 1897.

C. Gottfrid Rystedt. Inge Pettersson.

Karl Thorngren.

I enlighet med revisorernas tillstyrkan beviljades, på därom af mötets ordförande gjord framställan, styrelsen full och tacksam decharge för 1896 års förvaltning af Föreningens angelägenheter.

Därefter höll ingenjör P. A. Waller ett föredrag, som återgifves in extenso här nedan.

Föreningens ekonomiska ställning år 1896.

den 1 Januari		Tillgångar.		den 31 December		den 1 Januari		Skulder.		den 31 December	
1 423 ³⁸		Kassabehållning.....	1 934 ⁹⁷		20 257 ⁹⁶		Byggnadsfonden.....	21 494 ⁵⁰			
8 192 ²¹		Innestående i Banker.....	8 414 ⁷⁷		2 500		Reservfonden.....	3 100			
19 661 ²⁵	29 281 ⁸⁴	Obligationer.....	19 661 ²⁵	30 010 ⁹⁹	4 000		Polhemsfonden.....	4 140			
		Diverse fordringar.....		2 853 ⁹¹	2 142 ⁴⁵		Sandellska fonden.....	2 217 ⁴⁰			
11 181 ⁸⁸		Inventarier.....	11 050		2 462 ⁵⁶	31 362 ⁹⁷	Byggnadsf. donationsf.....	2 535 ²⁵	83 487 ¹⁵		
2 500		Bibliotek.....	2 500		1 079 ⁸⁶		Diverse skulder.....	1 452 ¹⁸			
1 503 ⁰⁷	15 181 ⁹⁵	Förlag af böcker.....	1 585	15 135 ⁹⁶	14 322 ⁶⁷	15 402 ⁵³	Allmänna fonden.....	13 061 ⁵³	14 513 ⁷¹		
S:a Kr. 46 765 ⁵⁰				S:a Kr. 48 000 ⁸⁶		S:a Kr. 46 765 ⁵⁰				S:a Kr. 48 000 ⁸⁶	

Föreningens inkomster och utgifter år 1896.

Inkomster.		Utgifter.	
Inträdesafgifter.....	1 055	Hyra och omkostnader för lokalen.....	5 216 ¹⁴
Terminsafgifter.....	2 392 ⁵⁰	Kommittéomkostnader.....	109 ⁵⁰
Årsafgifter.....	14 900	Diverse omkostnader.....	3 416 ⁸⁷
Teknisk Tidskrift: Offentliga anslag.....	3 000	Teknisk Tidskrift: Pappers- och tryckningskostnader.....	12 569 ¹³
Prenumeration.....	2 647 ¹⁶	Ritningar och Planscher.....	3 421 ⁸³
Annonser.....	15 676	Författarearfvoden.....	2 621 ⁸⁸
Årsafgifter för all framtid.....	600	Redaktionsomkostnader.....	6 120 ⁷⁵
Räntor.....	1,173 ⁸⁷	Expeditionsomkostnader.....	4 224 ²³
Förlag af böcker.....	554 ⁷⁵	Öfriga utgifter (deraf Tekn. Tidsk. ext. häfte 1 145.13).....	1 188 ⁵³
Varor.....	304 ⁰⁸	Afskrifningar.....	2 549 ⁶⁶
Af allmänna fonderna disponerade medel.....		Fondernas ökning: Byggnadsfonden.....	1 235 ⁵⁴
		Öfriga fonder.....	889 ⁴⁴
	S:a Kr. 43 564 ⁵⁰		S:a Kr. 43 564 ⁵⁰

Stockholm i Februari 1897.

Gottfr. Boberg.

Granskad och rätt befunnen.

C. Gottfrid Rystedt.

Inge Pettersson.

Karl Thorngren.